

Riigihangete ja riigiabi osakond
Rahandusministeerium
Suur-Ameerika 1, 10122 Tallinn

10.05.2019 nr 1-14.4/K1/8397-1

Tartu Ülikooli tagasiside riigihangete seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsusele

Käesolevaga esitab Tartu Ülikool (edaspidi TÜ) oma seisukohad riigihangete seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse (edaspidi VTK) osas ning palub oma seisukohti võimaluse korral seaduse eelnõu koostamisel arvestada.

TÜ seisukohad:

1. Termin „riigihange“ tähendus

Terminit „riigihange“ kasutatakse seaduses läbivalt kahes eri tähenduses. RHS § 4 p 16 antakse riigihanke definitsioon, mille kohaselt on riigihange asja ostmine, teenuse tellimine, ideekavandi saamine, ehitustöö tellimine või kontsessioonilepingu sõlmimine hankija poolt. Seega kasutatakse terminit „riigihange“ igasuguse hankijapoolse asja ostmine või teenuse tellimise tähenduses olenemata selle hinnast ning kõigist muudest tingimustest (nt RHS § 9). Mitmetes teistes sätetes aga kasutatakse terminit „riigihange“ riigihanke piirmäära ületava riigihanke tähenduses (nt RHS § 49). Tartu Ülikool lahendas enda õigusaktis probleemi nii, et nimetas igasugust hankijapoolset asja ostmist või teenuse tellimist tekstis läbivalt hankeks ning riigihanke piirmäära ületavat hanget riigihankeks. Riigihangete seaduses vigade parandamise käigus oleks aga hädasti tarvis lahendada ka see terminoloogiline segadus.

2. Elektrooniline teabevahetus § 45 lg 1

TÜ toetab VTK p-s 9.11 välja toodud RHS § 45 lg 1 kohaldamisala kitsendamist. Elektroonilise teabevahetuse nõue võiks laieneda ainult riigihangetele, mille hanketeade tuleb kohustuslikuna riigihangete registris avaldada või mille hanketeate hankija vabatahtlikult avaldab.

3. Riigihanke alusdokumentide muutmine § 82

TÜ ei toeta § 82 kohaldamisala laiendamist, sest sellega kaasneks täiendav ajakulu riigihanke läbiviimisel.

4. Ooteaja kohaldamine lihthankemenetluses § 125 lg 8 ja 10

TÜ toetab ettepanekut võimaldada ooteaja kohaldamata jätmist lihthankemenetluses, kui pakkumuse on esitanud vaid üks pakkuja (sarnaselt § 120 lg 3). Muudatus vähendaks riigihanke läbiviimisele kuluvat aega ning toetaks riigihangete seaduse sidusust, kui sarnastes olukordades on erinevate menetlusliikide puhul sarnane lähenemine.

5. Kõrvaldamise kontrolli subjektide piiritlemine § 95 lg 1

TÜ toetab VTK-s toodud ettepanekut piirata ebatüüpiliste pakkujate (nt ülikoolide) puhul isikute ringi, kelle kõrvaldamise aluseid peab hankija kontrollima.

6. KOV maksuvõlg § 95 lg 4 p 1

TÜ toetab VTK punktis 9.2.6. toodud ettepanekut tunnistada § 95 lg 4 p 1 kehtetuks. Muudatus vähendaks hankija halduskoormust ning kiirendaks hankemenetluses otsuste tegemise protsessi. Negatiivseid tagajärgi peab hankija väga ebatõenäoliseks.

7. Selgitused ja rahuaeg § 46

TÜ ei toeta ettepanekut rahuaaja perioodi lühendamiseks või selle kaotamiseks. Hankija jaoks on rahuaeg oluline, vältimaks olukordi, kus pakkuja käitub pahatahtlikult ning üritab küsimustega saavutada pakkumuste esitamise tähtaja pikendamist. TÜ leiab, et hoolas pakkuja tutvub riigihanke alusdokumentidega aegsasti ning esitab küsimused varem kui vahetult enne pakkumuste esitamise tähtpäeva saabumist. TÜ hinnangul võiks rahuaaja lühendamine või kaotamine soodustada tendentsi pakkujate seas tutvuda hankedokumentidega ja koostada pakkumust viimasel minutil, mis võib tuua negatiivseid tagajärgi nii hankijale kui pakkujale.

8. Raamlepingu alusel sõlmitud hankelepingute kohta teavitamine (§ 83 lg 3)

Kvartaalselt andmete esitamine suurendab olulisel määral hankija halduskoormust. Palume säilitada võimalus esitada andmed 12 kuu kaupa või raamlepingu lõpus.

9. Pakkumuste esitamise minimaalne tähtaeg erimenetlustes § 126

TÜ ei toeta sotsiaal- ja eriteenuste menetlustes minimaalsete tähtaegade sätestamist. TÜ leiab, et pakkumuste esitamise tähtaeg oleneb väga suurel määral konkreetsest hankest ja hangitava teenuse sisust ning seaduse tasandil minimaalse tähtaja kehtestamine ei ole vajalik. TÜ usub, et hoolas hankija lähtub tähtaja määramisel niikuinii riigihanke korraldamise üldpõhimõtetest ning arvestab ka pakkujate õiguste ja huvidega.

10. Keskmise palk § 115 lg 2 p 2

TÜ toetab keskmise töötasu maksmise kontrollimisest loobumist. Alternatiivselt võiks regulatsioon ette näha, et kontrollimise ja selgituste küsimise kohustus on vaid juhul, kui esinevad muud alapakkumisele viitavad asjaolud.

Täiendavalt lisab TÜ järgmised ettepanekud:

11. Peatöö- ja alltöövõtjad § 122 lg 9

TÜ hinnangul ei ole põhjendatud hankija kaasamine peatöövõtja ja alltöövõtja omavahelistesse võlasuhetesse. Hankija lepinguline partner on peatöövõtja, kelle ees hankija oma lepingulisi kohustusi täidab ja vastupidi. Kui peatöövõtja on hankija ees kõik oma lepingulised kohustused nõuetekohaselt täitnud, ei ole TÜ hinnangul tasu maksmata jätmise põhjendatud. Alltöövõtja saab probleemide korral kasutada võlaõigusseadusest ja peatöövõtjaga sõlmitud lepingust tulenevaid õiguskaitsevahendeid ning hankija kaasamine talle täiendavaid kohustusi seades ei ole vajalik.

12. Raamlepingu raames läbiviidud minikonkurs

TÜ leiab, et raamlepingu alusel läbiviidava minikonkursi puhul võiks olla lubatud läbiriääkimiste pidamine tingimusel, et päringu sisu läbiriääkimiste käigus oluliselt ei muutu ning kõiki pakkujaid koheldakse võrdselt. See aitaks kaasa halduskoormuse vähendamisele ning hoiaks oluliselt kokku ajaresurssi, kui läbiriääkimiste käigus oleks pakkumuste sisus võimalik teatud ulatuses läbi rääkida ja väikeste ebakõlade tõttu ei peaks korraldama uut minikonkursi.

Raamlepingud sõlmimise eesmärk on, et teenuse tellimine/asjade ostmine oleks võimalikult kiire ning majanduslikult soodne. Arvestatakse säästlikkuse, otstarbekuse, proportsionaalsuse ja mõistliku hinna põhimõtteid. Tavapäraselt on raamlepingu objekt asi/teenus, mida ostetakse sageli, mille ühekordne maksumus on madal ning ülikoolis on ostmise õigust omavate isikute ring väga suur. Seega alati kõigilt raamlepingu pakkujatelt registri kaudu pakkumuste küsimine (minikonkursi korraldamine) on hankijatele väga kulukas.

Kehtiva seaduse kohaselt on kohustuslik minikonkursside korraldamine alates ühest sendist. Teeme ettepaneku kehtestada piirsumma, millest allapoole minikonkurssse ei peaks tegema vaid võib osta vabalt valitud partnerilt. Piirsumma võiks olla näiteks 1000 eurot.

Ühtlasi teeme ettepaneku arendad riigihangete registris minikonkursi korraldamine lihtsamaks, st et registrist ei tuleneks kohustuslikke toiminguid kui seadus neid ette ei näe.

TÜ on ka seisukohal, et mitme pakkujaga raamlepingu alusel minikonkurssi korraldades ei peaks kõrvaldamise aluste puudumise kontrollimine olema kohustuslik, sõltumata hanklepingu maksumusest. Pakkujate kõrvaldamise aluseid kontrollitakse enne raamlepingu sõlmimist ning TÜ leiab, et pidevast uuesti kontrollimisest tekkiv halduskoormus ei ole proportsioonis võimaliku ohuga kontrollimata jätmisel minikonkursi puhul.

13. Pakkumuse konfidentsiaalsus ja teabe avaldamine

TÜ hinnangul võiks seaduses olla selgemalt määratletud, millist pakkumuses sisalduvat teavet, millistel juhtudel ja kui suures ulatuses hankija avaldada võib. Samuti võiks olla üheselt mõistetavalt piiritletud hankija kaalutusõigus andmete avaldamise üle otsustamisel. RHS § 110 lg 5 ja § 113 lg 8 ei ole TÜ hinnangul hetkel ammendavad. Lisaks on hetkel selgusetu, mis on „riigihangete andmed“ § 1 lg 2 tähenduses, mille osas peaks hankija juhinduma avaliku teabe seadusest.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Kstina Vallimäe

jurist, haldus- ja majandustegevuse nõunik

kantsleri kohusetäitja